

A Régiók Bizottsága véleménye – Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz Európában az uniós fellépés lehetőségei

(2008/C 53/04)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- sürgeti az Európai Bizottságot, hogy ismerje fel a helyi és regionális önkormányzatok fontosságát az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó intézkedések kidolgozásában és alkalmazásában, illetve ismerje fel annak szükségességét, hogy az önkormányzatok megkapják azokat a hatásköröket és azt a támogatást, amelynek segítségével képesek lesznek alkalmazkodási stratégiákat kidolgozni;
- egyetért az éghajlatváltozás természetföldrajza és az ökoszisztémákra világszerte kifejtett hatásainak értékelésével, ugyanakkor úgy véli, hogy ugyanannyi figyelmet kell szentelni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás gazdasági és társadalmi nézőpontjainak, mint amennyit a zöld könyv a környezeti szempontokra fordít;
- elismeri, hogy az éghajlatváltozás állampolgáraink és környezetünk számára kihívást jelent, de úgy véli, hogy minél előbb foglalkozunk az alkalmazkodás problémájával, annál nagyobb a lehetőség fenntartható közösségek, illetve versenyképes helyi és regionális gazdaságok létrehozására az új szakterületek és foglalkoztatási lehetőségek kialakítása révén, biztosítva erőforrásaink fenntartható használatát, s ezáltal lehető leghatékonyabb felhasználását;
- támogatja az Európai Bizottság felhívását a korai fellépésre, különösen azokon a területeken, ahol az ismert hatás nagyobb bizonyossággal bekövetkezik, illetve ahol az intézkedés vagy az elővigyázatosság elve alkalmazásának elmulasztása jelentős kockázattal járna a tagállamok társadalma, gazdasága és környezete számára. Lehet, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás költséges, de a Stern-jelentés kimutatja, hogy a tétlenség az egyik legköltségesebb alternatíva. A Régiók Bizottsága úgy érzi, a helyi, regionális és nemzeti politikusoknak felelősséget kell érezniük azért, hogy elsők legyenek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást kiemelt feladatként kezelők között;
- úgy véli, hogy az egyik legnagyobb kihívás valószínűleg a nagymértékű népességvándorlás: legyen az a külső országokból az EU-ba irányuló, tagállamok vagy régiók közötti, illetve régióon belüli áttelepülés. A migráció miatt felmerülő, lakással, infrastruktúrával, egészségüggyel és közszolgáltatással kapcsolatos igények kezelését a helyi és regionális önkormányzatoknak kell megtervezniük, és nekik kell levezetniük is;
- kéri, hogy az EU költségvetése, programjai, politikái és különösen a legfontosabb jogszabályok kerüljenek felülvizsgálatra az éghajlatváltozás következményeként megváltozó tényezőkre tekintettel. A Régiók Bizottsága kiemelten kéri, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást tekintsék a 2008-as költségvetés felülvizsgálata részének.

Előadó: Kay TWITCHEN, Essex megye önkormányzatának tagja (UK/EPP)

Referenciaszöveg

A Bizottság zöld könyve a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz Európában – Az uniós fellépés lehetőségei

COM(2007/354 final – {SEC(2007) 849}

Politikai ajánlások

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. üdvözli ezt a dokumentumot és annak elfogadását, hogy az Európai Uniónak minden érintett partnerrel, különösen a tagállamokkal és más, államinál alacsonyabb szintű partnerekkel, globális szinten pedig a partnerországokkal együttműködve kell megfelelnie az alkalmazkodás jelentette kihívásnak. Üdvözli annak felismerését is, hogy szükség van egy európai megközelítésre, és hogy az alkalmazkodást célzó és az éghajlatváltozás hatásait csökkentő intézkedéseknek összhangban kell lenniük egymással;

2. egyetért az éghajlatváltozásnak a természetföldrajzra és az ökoszisztémákra világszerte kifejtett hatásainak értékelésével, ugyanakkor úgy véli, hogy ugyanannyi figyelmet kell szentelni a gazdasági és társadalmi szempontoknak, mint a környezeti kockázatnak;

3. elismeri, hogy az éghajlatváltozás állampolgáraink és környezetünk számára kihívást jelent, de úgy véli, hogy minél előbb foglalkozunk az alkalmazkodás problémájával, annál nagyobb a lehetőség fenntartható közösségek, illetve versenyképes helyi és regionális gazdaságok létrehozására az új szakterületek és foglalkoztatási lehetőségek kialakítása révén, biztosítva erőforrásaink fenntartható használatát, s ezáltal lehető leghatékonyabb felhasználását.

Az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásait illetően

4. úgy véli, hogy az egyik legnagyobb kihívás valószínűleg a nagymértékű népességvándorlás: legyen az a külső országokból az EU-ba irányuló, tagállamok vagy régiók közötti áttelepülés. A migráció miatt felmerülő, lakással, infrastruktúrával, egészségüggyel és közszolgáltatással kapcsolatos igények kezelését a helyi és regionális önkormányzatoknak kell megtervezniük, és nekik kell levezetniük is;

5. megerősíti azt az üzenetet, hogy az éghajlatváltozás jelentős nehézségeket fog okozni az egészségügy és a helyi szociális szolgáltatások számára – ahogy azt a közelmúltban Európában előforduló hőhullámok tapasztalatai is mutatták. Mivel a legtöbb uniós tagállamban öregszik a népesség, komolyan figyelembe kell venni az éghajlatváltozás társadalmi kihatásait;

6. úgy ítéli meg, hogy nem esik szó az árnyék biztosításának kérdéséről a közterületeken (lásd a 3. kérdést). Az árnyék biztosítása fák, parkok, zöld tetők, másfajta építkezés stb. révén fontos tényező a hőség által előidézett halálozás csökkentésében és a légkondicionálás iránti igény mérséklésében, valamint az életminőség javításában a városi területeken;

7. ezenkívül úgy véli, hogy nagy kihívást fog jelenteni, és jelentős változást kíván meg az emberek gondolkodásmódjában a világ népességének rászoktatása arra, hogy kevesebbet használ-

janak a korlátozott mennyiségben rendelkezésre álló természeti erőforrásokból. A Régiók Bizottsága ezért úgy véli, hogy oktatási és kommunikációs programokra, valamint piaci alapú eszközökre (ilyen például az Európai Kibocsátás-kereskedelmi Rendszer) lesz szükség annak ösztönzése érdekében, hogy megváltozzanak az egyéni viselkedésmódok olyan kérdésekben, mint a víz- és energiafelhasználás, az újrahasznosítás vagy az erőforrás-megőrzés.

A korai fellépés mellett szóló érveket illetően

8. támogatja az Európai Bizottság felhívását a korai fellépésre, különösen azokon a területeken, ahol az ismert hatás nagyobb bizonyossággal bekövetkezik, illetve ahol az intézkedés vagy az elővigyázatosság elve alkalmazásának elmulasztása jelentős kockázattal járna a tagállamok társadalmá, gazdasága és környezete számára. Lehet, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás költséges, de a Stern-jelentés kimutatja, hogy a téttelenség az egyik legköltségesebb alternatíva. Elegendő információval rendelkezünk ahhoz, hogy már most cselekedni kezdjünk. A Régiók Bizottsága úgy érzi, a helyi, regionális és nemzeti politikusoknak felelősséget kell érezniük azért, hogy elsőként legyenek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást kiemelt feladatként kezelők között.

A regionális és helyi önkormányzatok szerepét illetően

9. úgy véli, hogy részvételük alapvető az alkalmazkodást célzó intézkedések kidolgozása és megvalósítása érdekében. A helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szereplők az éghajlatváltozás következményei és azoknak a polgárok életére kifejtett hatásai kezelésében. A szélsőséges időjárási körülményekkel való küzdelem társadalmi és gazdasági költségeit gyakran viselik a helyi és a regionális önkormányzatok. Emiatt támogatásra van szükségük ahhoz, hogy kidolgozhatják és megvalósíthassák az alkalmazkodást célzó stratégiákat, amelyeket minden tevékenységükbe integrálniuk kell. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy jobban fel kellene ismerni, hogy a helyi és regionális önkormányzatok milyen szerepet játszanak közösségeink jövőjének megővésében és a sebezhető polgárok, úgymint a fiatalok, a szegények és az idősek védelmében;

10. elismeri továbbá, hogy a helyi és regionális önkormányzatokra különösen nagy szerep hárul az éghajlatváltozás hatásainak kezelésében, különösen akkor, amikor a hatások egyik helyen való csökkentésére irányuló törekvések negatív következménnyel járnak máshol – például, ha a part menti és az árvízvédelem miatt a probléma a szomszédos vagy határon túli területekre toódik át. Ezért az éghajlatváltozás következményeire való alkalmazkodás érdekében össze kell hangolni a helyi és regionális önkormányzatok stratégiáit és politikáit. Ennek sokféle formája lehet: ilyen például egy-egy folyó vízgyűjtő területe alapján szerveződő csoportosulások alakítása stb.

Az alkalmazkodási stratégiák kidolgozását illetően

11. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok egyedülálló helyzetben vannak ahhoz, hogy – felelősek lévén az olyan területekért, mint a területrendezés, a terület felhasználásának megtervezése, építési és fejlesztési szabályozás, tömegközlekedés, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, energiafelhasználás és -termelés, víz- és hulladékgazdálkodás, illetve beszerzés – támogassák a legerjedtebb alkalmazkodási stratégiákat. A kihívás a jelenlegi és jövőbeli szolgáltatásnyújtás, infrastruktúra és épületállomány fenntarthatóságának biztosítása. A helyi és regionális önkormányzatoknak másokkal együttműködésben kell kidolgozniuk szilárd stratégiai és helyi katasztrófaelhárítási terveket, illetve a jelenleg rendelkezésre álló kapacitásokat fejleszteniük és növelniük kell, hogy képesek legyenek reagálni a szélsőséges időjárási eseményekre, mivel azok gyakrabban és növekvő intenzitással fordulnak elő.

Az EU szerepét illetően

12. úgy véli, hogy alapvető fontosságú az, hogy az EU-tagállamok integrált megközelítést alkalmazzanak. Ennek köszönhetően csökkennek a költségek, mivel a bevált gyakorlatok minden tagállamban való kidolgozásának és alkalmazásának lehetővé tétele érdekében az országok megosztják egymással tapasztalataikat és szakértelmüket. A Régiók Bizottságának szerepe lehet abban, hogy támogatja a helyi és regionális önkormányzatokat a tapasztalatcsere megszervezésében, tekintettel az integrált megközelítés kialakításának fontosságára.

Az intézkedések jelenleg meglévő politikákba és jogszabályokba való beépítését illetően

13. úgy véli, hogy az alkalmazkodást egyértelmű célként minden meglévő uniós politikai keretbe (például a közösségi mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikákba) és finanszírozási programba (például a kohéziós politikába) be kell építeni, hogy azok olyan irányban változhassanak, amely jobban illeszkedik a helyi és regionális önkormányzatok illetékességi körébe tartozó területeken felmerülő alkalmazkodási szükségletekhez. Fontos, hogy rugalmasságuk megmaradjon, mert az alkalmazkodás állandó folyamat lesz, a helyi és regionális szükségletek pedig idővel változni fognak;

14. úgy véli, hogy néhány meglévő jogszabály ellentmond az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szükségletének. Az élőhelyekre vonatkozó irányelvet például módosítani kell majd, tekintettel a jelenlegi kijelölt élőhelyekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező valószínű változásokra. A vízügyi keretirányelv is kiigazításra szorul majd, hiszen egyes területeken a csapadékmennyiség csökkenése negatív hatással lesz a vízminőségre. A meglévő jogszabályok széles körét kell felülvizsgálni az éghajlatváltozáshoz való megfelelő és sikeres alkalmazkodás biztosításához.

Az integrált éghajlatkutatás kiterjesztését illetően

15. támogatja a további kutatások iránti igényt annak meghatározására, hogy az egyik régióban vagy akár tagállamban hozott intézkedések milyen hatással lesznek egy másik régióra. Az ilyenfajta kutatás nélkülözhetetlen annak biztosítása érdekében, hogy az egyik helyi önkormányzat tervezési döntései ne legyenek negatív hatással a szomszédos vagy határon túli önkor-

mányzatokra. Ez kiemelten vonatkozik az olyan problémákra, mint a víz vagy más természeti erőforrások felhasználása;

16. kéri, hogy folytassanak kutatásokat és közvetlen időjárás-megfigyelést, ami segít előre jelezni a szélsőséges időjárási jelenségeket, támogatva ezzel a fejlődő országokat, különös tekintettel az elsivatagosodás veszélyének kitett országokra;

17. ösztönözné a kutatás és fejlesztés további támogatását is, tekintettel arra a szerepre, amit az innováció, valamint az innovatív alkalmazkodási technológiák és termékek kifejlesztésének előmozdításában játszanak. Így az éghajlatváltozás hatásaival foglalkozó cégek előtt hatalmas lehetőség nyílik az innovatív termékek és szolgáltatások kifejlesztése terén.

Az európai társadalom, valamint az üzleti és állami szektor bevonását illetően

18. úgy véli, hogy a magán- és az állami szektor közötti partneri kapcsolatok, valamint tagállamok közötti hálózatok – például az INTERREG (RFEC – régiók a gazdasági változásért) – révén a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet kapnak az információhoz, a szakértelemhez és a bevált gyakorlatokhoz való hozzáférés és azok elterjesztése megkönnyítésében. Ezek a partneri kapcsolatok és hálózatok egyre fontosabbak lesznek ahhoz, hogy lehetővé válhasson az ágazatok, régiók, tagállamok, valamint külső partnerországok közötti együttműködés;

19. támogatja a fejlődő országokkal való együttműködést az alkalmazkodási stratégiákban való segítségnyújtás céljával, és javasolja, hogy az EU külső fellépései támogassák azt. Úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszhatnak a bevált gyakorlatok és a tudás fejlődő országokkal való megosztásában, felhasználva meglévő kapcsolataikat és hálózataikat. Az összegnek, amelyet az EU e célra majd elkülönít, arányban kell állnia a fejlődő országok szükségleteivel és az EU felelősségével.

A következő lépéseket illetően

20. úgy véli, hogy ezekkel a problémákkal sürgősen foglalkozni kell, és minden jövőbeli uniós közleménybe és irányelvbe be kell építeni azt is, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak kezelniük kell az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, azoknak a szociális és gazdasági partnereknek a széles körével együttműködve, amelyekkel már eddig is kapcsolatban voltak;

21. értékeli, hogy már megkezdődött a munka ezekben a kérdésekben, és sürgeti az Európai Bizottságot, hogy továbbra is tekintse azt kiemelt fontosságúnak;

22. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy ismerje fel a helyi és regionális önkormányzatok fontosságát az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó intézkedések kidolgozásában és alkalmazásában, illetve ismerje fel annak szükségességét, hogy az önkormányzatok megkapják azokat a hatásköröket és azt a pénzügyi támogatást, amelynek segítségével képesek lesznek alkalmazkodási stratégiákat kidolgozni és végrehajtani;

23. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a zöld könyvhöz tartozó nyomon követési munka során ne csak környezetvédelmi szempontokkal foglalkozzon, hanem az éghajlatváltozás társadalmi és gazdasági hatásaival is;

24. úgy véli, hogy a bevált gyakorlatok helyi és regionális önkormányzatok, valamint tagállamok közti megosztása létfontosságú a sikeres alkalmazkodási intézkedések kidolgozásához, és véleménye szerint az EU-nak fontos szerepe van abban, hogy biztosítsa az információ és a bevált gyakorlatok megosztását mind az Unión belül, mind pedig külső országokkal;

25. azon a véleményen van, hogy az EU-nak stratégiai szerepe van a népességvándorlásra való felkészülésben és a jelenség kezelésében;

26. kéri, hogy az EU költségvetése, programjai, politikái és különösen a legfontosabb jogszabályok kerüljenek felülvizsgálatra az éghajlatváltozás következményeként megváltozó tényezőkre tekintettel. A Régiók Bizottsága kiemelten kéri, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást a kulcsfontosságú költségvetési tételeken belül (KAP, kohézió, kutatás stb.) elkülönített, speciális tételként tekintsék a 2008-as költségvetés felülvizsgálatakor;

27. fontosnak tartja, hogy az EU jobban koncentrálja jelenlegi kutatási támogatását az éghajlatváltozás által okozott problémák megoldására, valamint innovatív alkalmazkodási intézkedésekre. Az ilyenfajta kutatás innovatív megoldásokat vehet fel Európa versenyképességének fenntartásához. A kutatási tevékenységeket jobban össze kell hangolni. Alapvető fontosságú az információs hiányosságok áthidalása, valamint a kutatási tevékenységek közötti átfedések megakadályozása is;

28. aggodalmát fejezi ki az egyik régióban vagy tagállamban hozott alkalmazkodási intézkedések más régióra vagy tagállamra való esetleges kihatásait illetően, és úgy véli, hogy az EU a megfelelő szerv az ezen lehetséges problémákkal foglalkozó stratégiai keretek kialakítására;

29. kéri, hogy az oktatási és tájékoztatási programok ösztönözzék az egyéni viselkedés megváltoztatását az olyan kérdésekkel kapcsolatosan, mint a víz- vagy energiafelhasználás, az újrahasznosítás és az erőforrás-megőrzés.

Kelt Brüsszelben, 2007. november 28-án.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE